

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

4879/25/פ

הצעת חוק רשות העתיקות (תיקון – סמכות רשות העתיקות ביהודה והשומרון), התשפ"ד–2024

- תיקון סעיף 1 1. בחוק רשות העתיקות, התשמ"ט–1989¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, לפני ההגדרה "חוק העתיקות" יבוא :
- "אזור" – כהגדרתו בתקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ז–1967²; ."
- תיקון סעיף 5 2. בסעיף 5(א) לחוק העיקרי, אחרי המילה "בישראל" יבוא "ובאזור".
- תיקון חוק העתיקות 3. בחוק העתיקות, התשל"ח–1978³, בסעיף 22, בכל מקום אחרי "מישראל" יבוא "או מהאזור".

דברי הסבר

רשות העתיקות היא המופקדת על טיפול בכל ענייני העתיקות בישראל והיא המוסמכת לעשות כל פעולה הנחוצה לשם מילוי תפקידיה האמורים. לשם כך, הוסדרו סמכויותיה בחוק רשות העתיקות. "לא ארץ נכריה לקחנו ולא ברכוש נכרים משלנו כי אם נחלת אבותינו אשר בידי אויבינו בעת מן העתים בלא משפט נכבשה ואנחנו כאשר הייתה לנו עת השיבנו את נחלת אבותינו". דברים אלו של שמעון החשמונאי מהדהדים את השייכות העמוקה והידועה לכל, של העם היהודי לארצו. למרות היותם של אזורי יהודה והשומרון, ערש האומה העברית ולמרות העובדה שמצויים בהם ממצאים ארכיאולוגיים בעלי חשיבות לאומית ובינלאומית, מתקופות שונות, חוק העתיקות בנוסחו הנוכחי אינו חל על אזורים אלו, והעתיקות באזור הופקדו בידי קמ"ט ארכיאולוגיה במינהל האזרחי, שתחת הממשל הצבאי. אין עוררין על כך שאזורים אלו רוויי היסטוריה יהודית, וממילא לממצאים אלו אין כל זיקה היסטורית או אחרת לרשות הפלסטינית. לפיכך, לדיון על המעמד המדיני של אזורי יהודה והשומרון, אין רלוונטיות לאחריות של ישראל על הממצאים הארכיאולוגיים השייכים לעמה, ומכאן הצעת החוק הזו – שנועדה להחיל את סמכותה של רשות העתיקות גם על אזורים אלו.

¹ ס"ח התשמ"ט, עמ' 88.

² ס"ח התשכ"ח, עמ' 20.

³ ס"ח התשל"ח, עמ' 76.

בנוסף, המנהל האזרחי חסר את הידע והאמצעים על מנת לטפל כדרוש בהיקף של הממצאים הארכיאולוגיים באזורים אלו, ולראייה, מצבן של העתיקות ביהודה והשומרון כיום הוא בכי רע. אתרים שלמים נפגעים משוד עתיקות למטרות כלכליות או על רקע לאומני, זהו כמובן פשע תרבותי שאסור לישראל לעבור על כך לסדר היום.

העברת הטיפול בעתיקות ביהודה והשומרון, לאחריות ישירה של רשות העתיקות, תאפשר לה להפעיל את כל סמכויותיה גם באזור, ותביא לכך שהסמכות המקצועית והארגונית על עתיקות בשטחי יהודה והשומרון תופקד בידי גורם מקצועי בעל תקן מדעי בינלאומי באופן יעיל ואפקטיבי.

בהתאם, מוצע לקבוע שסמכויותיה של רשות העתיקות יחלשו גם על שטחי יהודה והשומרון, ושהוצאה של עתיקה מהשטחים אלה, כמוה כהוצאתם מישראל.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת עמית הלוי (פ/25/2346).

הצעת החוק זהה לפ/25/2346 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ד (24.07.2024)